

Politikai
törvények.

133.

133

1161

A

MAGYAROK ÉS ROMÁNOK

FELADATA

A KELETI KÉRDÉSBEN.

3.

PEST.

EGGENBERGER KÖNYVKERESKEDÉSE.

1867.

L15F5200565490

MAGYAROK ÉS ROMÁNOK

ELŐSZÓ

DE BALLAGI GÉZA.

Pest 1867. Kertész József nyomása.

Néhány szót kívánok tisztelt olvasóimhoz intézni, mielőtt a magamelé tűzött tárgy fejtegetésébe bocsátkoznám.

Ezen röpirat alatt nem áll a szerző neve, először: mert az igazmondásnak, bármily czég alatt is kerüljön napvilágra, mindig igaznak kell maradni. Másodszor: mivel a szerző személyisége az elv iránt igen könnyen rokon- vagy ellenszenvet költhet, a mi nagymérvű politikai kérdések megvitatásánál sem egyik sem másik esetben nem lehet kívánatos. — Politikában igen veszélyes valamit csak azért elhinni vagy nem elhinni, mert ez vagy amaz mondta; — ítéljen mindenki saját erejéből elfogultság nélkül, — mert csak így szerezhet magának, — nézeteit illetőleg, — szilárd meggyőződést; a mi nélkül semminemű politikai elv előmozdítására nem lehet üdvös és tartós befolyást gyakorolni.

Ezeket előrebecsátva, arra az egyre kérem t. olvasóimat, hogy nézeteim megítélésekor félretéve minden

mellékes érdeket — egyedül nemzetünk jövőjét, becstü-
letét és érdekét tartásák szem előtt; — mert így itéle-
tükben bizonyára igazságosak lesznek s nem fogják állit-
hatni, hogy szavaim — nemzetem jövőjét illetőleg —
káros eszmék tolmácsolói.

A szerző.

sükben nekünk jutott egyik vezérszerep s így sietnünk kell viszonyainkat minden irányban szervezni, erőnket összegyűjteni, fejleszteni; — mindenekelőtt pedig nemzetünk érdekeit, jövőjét, feladatát illetőleg: *nézeteinket tisztázni*, — hogy mentől előbb azon elemekkel szövetkezhessünk, melyeknek legszentebb érdeke szintugy megkivánja, hogy velünk tartsanak, mint a miénk, hogy őket ne ignoráljuk.

A magyarok és románok találata a keleti
KÖRLEND.

Ittünk magyarok néve a jelen 1887. é. — alkot-
mányunk ezen fölküldéséi ére csak azon eszben vannak
bolhog jöv és nemzeti elgyöttség forrásáé, — in az
alg román fölküldéséi minnordól sem elküldéséi, sem
elragadásai nem hagyjuk magunkat; — hanem éle szem-
mel, nyugodt kedélyvel vizsgálva meg az általános po-
litikai viszonyokat, — lelkünkben minden önzés, hisz-
dés és hatalomvágy-szálle egyéni érdekeinket, egyéni
nemzetünk s hazánk jövőjének eszentejék minden török-
véstinket.

A mint Európa jelen viszonyai állanak, el kell is-
metnünk, miszertünk nincs sok időnk a vesztésére, vi-
mányaink béke és közönség nagy kritizálására. — A
széles eszlemlő hatalmasan kopogtat ajtónkon a szab-
társaság, hogy észlelt ragadás-kezdésbe, oly állást lá-
sajunk el, miszertünk Európa nagy részét nélkül bírással
a kelet kivirandó ifjú szabadságunk mentőségét.

Világrendítő eszemenyek korszakán állunk, — önké-
ntünk fényezetek nem csakán nemzetünk, hanem a
jelen Európa szabadságot és civilizációt. — Védelmese-

Mi magyarok három óriási népfaj közé vagyunk szorítva, ugymint: a szláv, germán és latin népfajok közé. — Találkoznak köztünk sokan, kik szerencsétlenségnek tartják, hogy rokonilag egyik fajhoz sem tartozunk. — Nézetem szerint épen ezen fajbéli elkülönözöttségünkben rejlik önállóságunk, függetlenségünk és vezetői minőségünk legnagyobb biztositéka; a minthogy semminémű faji rokonérdekek által sem lévén szabad akaratumk korlátolva, azon elemhez fogunk csatlakozhatni, melynek szintén érdeke kívánja, hogy velünk szövetkezvén, megerősödésünket előmozdítsa.

Hogy minálunk e részben, — t. i. hogy melyik azon elem, melynek szövetségére szükségünk van, — a nézetek különbözők, fájdalom! nem tagadhatjuk. — Vannak sokan, kik nem képesek megrögzött politikai fogalmaktól szabadulni s azon meggyőződésükbe rozsdásult eszméből indulván ki, miszerint a magyar nemzet magára hagyatva képtelen önállóságát megóvni, — hol a német, hol az orosz protectoratus reményében keresnek vigaszt. — Önfentartási képtelenségünket illetőleg, — talán igazuk lenne az illetőknek, ha t. i. a magyarok kínai falakkal törekednének magukat körülépíteni, a külnemzetiségek irányában ellenséges indulatot táplálnának kebelükben s Europa politikai concertjében nem lennének ké-

pesek más nótával beleszólani, mint: „ej huj magyar ember összeüti bokáját“; — akkor bizony magam is azt hiszem, hogy igen könnyen elbánnának velünk, a mint hogy a legczifrább elfogultság mellett sem állíthatjuk, miszerint elegendő erővel birunk a németek vagy szlávok roppant tömegével sikeresen megküzdeni.

Azok, a kik a magyar nemzet jövőjének biztosságát valamely hatalmas protectioban keresik — merőben téves uton járnak. — A protectoratus — bármily szelid alakban jelentkezzék is — soha nem eredményezhet idegen nemzetre nézve gyarapodást, haladást; rabláncz az, ha aranyból van is, s a lebilincseltek csak sorvadnak mellette. — Élő bizonyosság a lengyel nemzet, hogy a népek még egy hatalmas *rokonfaj* gondnokságát sem türhetik: hogyan képzelheti tehát valaki, hogy a magyar, ki fájának sajátságainál fogva annyira különbözik a többi nemzetektől, — akár a germán, akár az orosz protectoratus alatt megelégedést találhatna?! —

Mi magyarok e két nagy nemzetnek *minden körülmények közt utjában fogunk állani* s védő szárnyaik alatt csak addig élvezhetnők képzelt önállóságunkat, míg érdekeinket az övéiknek mindenben alárendelnők. — A legelső békétlenség, melyet mutatnánk, okul szolgálja teljes leigáztatásunkra.

Rajtunk nem segíthet protectoratus, hanem igenis őszinte szövetség azon elemmel, melynek elvitázhatlan érdekében áll, hogy mi független erős államot képezzünk; azon elemmel, mely zászlójára a szabadság- és haladást írta jelmondatul: nem pedig mely Európában a vonagló absolutismust akarja új életre serkenteni, vagy a melynek haladása csak nemzetek kiirtásával történhetik.

Két hatalmas ellenségünk van: a németek és oroszok; ezek pedig nem valamely okadatolatlan faji gyűlöletből ellenségeink, — hanem mivel terjeszkedési s hatalmi politikájukkal sehogysem egyeztethető össze önál-

lóságunk, függetlenségünk, szabadságra fektetett alapjával.

Ugy a német, mint az orosz, felsőbbiséget akar egész Europa fölött gyakorolni, — s hogy ez létre jöhessen, a német a Fekete-tengerig, az orosz pedig a Közép-tengerig kell hogy hatalmát kiterjessze; és mivel mi magyarok e két különböző irányu hatalmi törekvéseknek épen keresztutjában állunk, nem lenne más sorsunk, mint e két óriási nemzet vitatárgyát képezni, míg végre a győző — hullákon keresztül — kitűzött célja felé sietne.

Eme természetes elleneinktől ne várjon senki érzelmi politikát; a mi ugyan nem lenne egyéb: ha talán a magyarok iránti gyöngédségből az esetlegképeni győző birodalma szívében a magyar nemzet önállóságát s az abban összekapart forradalmi gyúanyagot nem sietne végkép kioltani. — *Forradalmi gyúanyagot mondám, a mennyiben meg lehetnek győződve úgy azok, kik itten nálunk Ausztria szétbomlása esetére már most megkezdték Berlinnel szenevelegni; mint szintén azok is, kik nem rettennek vissza a moszkoviták kancsukás állambölcességének s gyámnokai páratlanságának tömjénezni; — hogy a magyar nemzet sem egyiknek, sem másiknak védurasága alatt nem találna meglegedését s hogy örömmel fogadná tüzhelye mellett mind azon elégedetleneket, kik vele együtt a szabadságért élet-halál-harczot akarnának zsarnokaik ellen víni. —*

A magyarok természetes szövetségese a latin faj.

A németek úgy, mint az oroszok, a magyar nemzetben csak céljaik akadályát látják, — a latinok pedig hatalmuk, tekintélyük egyik legerősebb védbástyáját. — Amazoknak céljaik kiviteléhez elkerülhetlen szükséges, hogy a magyar nemzetet szolgájukká tegyék; — a latinoknak legfőbb érdeke pedig azt követeli, hogy Magyarország mentől függetlenebb, szabadabb és hatalmasabb legyen. —

Azon pillanatban, midőn a németek vagy oroszok
czélt értek, a latinoknak hatalma meg van törve s Euro-
pában befolyásuk a minimumra szorítva; azzal együtt a
szabadság is századokra el lenne világrészünkben temetve.

Ezen úgy az egyes nemzetekre, mint az egész em-
beriségre s a civilizációra nézve irtózatossá csapást meg-
gátolandó, — a latinoknak — itt a keleten, hol a koczka
eldobatik — azon elemeket kell támogatniok, melyeknek
szintén életkérdés mind a német, mind az orosz hatalmi
túlsúly meghiúsítása.

Hogy itt a németek és szlávok közé ékelve egymagunk nem lennénk képesek, még a távolabb fekvő hatalmasabb latin törzsek támogatása mellett is, hosszabb időre önállóságunkat megőrizni és óriási elleneinket hatalmas törekvéseikben feltartóztatni — az bizonyos; és így azon szomszéd elemre kell figyelmünket fordítani, melynek érdeke azonos a mienkkel, s a melynek mi sem lehet kívánatosabb, mint hogy bennünk őszinte, erős szövetségére ismerjen; — továbbá, mely már faji rokonságánál fogva is a latinok támogatására számíthat.

Ezen elemet feltaláljuk román szomszédainkban, ideértve az egész nemzetet: úgy a fejedelemségek, mint Bukovina és Bessarábia lakóit.

Ha Europa keleti részének térképére tekintünk, nem kerülheti el figyelmünket ama sajátos területi elhelyezés, mely a magyar és román nemzetnek jutott. — E két nemzet Németország határaitól kezdve, egészen a Fekete-tengerig mint éles bárd ékellik a szláv faj testébe, elkülönöztetve azt az északi orosz és déli greko-szláv részekre.

A déli szlávok, kik az idegen fajú félhold nyomása alól minden áron szabadulni akarnak, egyelőre nem látnak más módot arra, mint a hatalmas orosz czár védő szárnyai alá terelődni s a pánszlávismus értelmében az északi szlávokkal egyesülni.

A délieknek ez egyesülésben helyezett szabadulási reménységük mindaddig fog tartani, míg azon közvetítő államot, mely őket a czár birodalmától elválasztja, porladozóknak, életerőnélkülinek fogják felismerni.

Ezen közvetítő állam — mely téves politikát űzve, missiojának alig tudott eddig megfelelni — ezen óráig még Ausztria; melynek helyzetét ismerjük s tudjuk, hogy a könniggrätzi ütközet óta régebbi minőségének fentartását illetőleg, jövőjére nézve vérmes reményeket alig táplálhatunk; mely körülmény egyszersmind a déli szlávok megfeszített erővel kezdeményezett mozgalmait, s általában véve a keleti kérdés fellobbanását legjobban megmagya-

rázza. — Mentől inkább gyengülend Ausztria, annál inkább vérszemre kapnak a déli szlávok, a siker legnagyobb valószínűségével támadhatván meg a török uralmat, mely a zilált körülményű Ausztriától, a legközelebb érdekelt hatalomtól, nem számíthatna segélyre. — Ausztria szét-daraboltatását az orosz czár vállalná magára, kinek ezen munka — azalatt, míg a greko-szlávok a török ellen támadnak, — csekély fáradságába kerülne: és így az északi és déli szlávok egyesülése *a magyar és román nemzet halálja fölött teljesezésbe menne.*

Addig, míg a déli szlávok a pánszlávismus eszméjében találhatják csakis szabadulási reménységüket, addig mi magyarok és románok folytonos életveszély közt forgunk. — Azért e két nemzet feladata és pedig szoros összetartás által, eme szláv egyesülési törekvést meghiúsítani; a mi pedig csakis az által történhetnék meg, ha a déli szlávoknak szabadulásukra, függetlenségükre, a pánszlávismus eszméjénél reájuk nézve előnyösebb kilátást nyithatnánk. — A mi nem kivihetlen, ha félre nem ismerjük azon indokokat, melyek a különböző szláv nemzetekben az egyesülésre való törekvést előidéztek.

A török uralom alatt lévő szláv törzsek jól tudják, hogy a maguk erején függetlenségüket el nem érhetik, miután dél és nyugot Európának érdekében áll, hogy addig, míg Németország határaitól kezdve a Fekete-tengerig egy hatalmas közvetítő államszövetség meg nem alakul, a török birodalom épsége — a mennyire lehet — megőriztessék; mire nézve még az sem lehetlen, hogy egy általános conflagratio megelőzése tekintetéből, a portát tényleg is segitené. — Mi természetesebb tehát, mint hogy a déliek a körülmények ilyen állása mellett, a rokonfajú oroszokhoz folyamodnak támogatásért. — Azt azonban senki se higgye, hogy a déli szlávok vágyaik teljesülését a pánszlávismus eszméjének győzelmében reménylik. — A déli szlávokban a valódi szabadsági törek-

vés félreismerhetlen, s a hatalmas orosz czár kormányzatának s vallásfőnöki minőségének megítélésében bár mennyire is elfogultak legyenek — azt igen jól tudják, miszerint az orosz politikával a népek szabadsága össze nem egyeztethető. — Egy akkora óriás nemzetet, mint a különböző szláv törzsek együtt, — daczára minden szorosabb fajrokonságnak — csakis absolutismus által lehetne összetartani. — Az érdekek a különböző szláv nemzetiségeknél annyira különváltak, hogy mi sem lenne reájuk nézve keservesebb, mint azokat a pánszlávismus követelményeihez módosítani. — A déli szlávok ha csak két rossz között választhatnak, — természetes, hogy szivesebben választják a rokon orosz faj általi nyomást, mint a töröknek fájban, vallásban és szokásokban idegen uralmát. — De jutnának csak egyszer a czárnak a pánszlávismus eszméjében gyakorolt felsőbbbsége alá, — rövid időn ők is lengyelekké válnának és épen olyan kétségbeesetten küzdenének függetlenségük mellett, mint amazok.

Már magában ezen előre látható küzdelem a szláv nemzet törzsei közt, mind a magyarokra, mind a románokra nézve a legnagyobb veszedelmet hordja méhében; a mennyiben a czár a lázadó déliek leigázására szánt seregeit a mi országainkon hajtaná át, s így minduntalan bár bár nemzetek előzőnlésének lévén kitéve, mind anyagi, mind szellemi fejlődésünk tökéletesen tönkre jutna.

A déli szlávok mit sem ohajtanának inkább, mint a török uralom alól *orosz befolyás nélkül* felszabadulhatni; s ők lennének legjobb barátjai, leghivebb támogatói azon nemzeteknek, melyek az orosz hatalmi törekvések ellenében erős védbástyaként védelmeznék függetlenségüket.

Nézetem helyességét bizonyítja Bismarck politikája, melynek czélja Ausztriát szétdarabolni, a német hatalmát egészen a Fekete-tengerig kiterjeszteni s ez által a pánszlávismust a szó szoros értelmében kettémetszven, — a déli szlávokat — az orosz befolyás kijátszása mellett függetlenségükhöz segíteni. — Bismarck nem ok nélkül fogadtatta el hohenzollerni Károlylyal a románok fejedelmi székét, melyből a kelet felé nyomuló germánismus számára egy előőrsi állomást alakított.

Im eljutánk a magyarok és románok második s talán még veszélyesebb ellenségéhez: a *germánismushoz*.

Igaz, hogy a német hivatva van culturájával reánk nagy befolyást gyakorolni s nem is tagadhatjuk, miszerint tőle sokat tanultunk s tudományokbani előbbre haladását elismerni kénytetünk; de a ki ismeri a német nép jellemét, tudja, hogy szellemi előnyeinek kikölcsönzésével — ha csak szerét teheti — nem elégszik meg s culturájának terjeszkedésével egyszersmind hatalmát is szeretné mindenkire ráerőszakolni.

Hogy a német protectoratustól mit várhatnánk, nem nehéz kitalálni, ha egy pillantást vetünk a német nemzeti hajlamokra s azon körülményekre, melyek Németországban fejlődésnek indultak.

A német a lelkiismeretlenségig kegyetlen, ha idegen nemzetek fölött felsőbbséget gyakorolhat. — Önmagáról itélve, ki idegen népfajok közt olyan könnyen kivetkőzik nemzetiségéből, mindenkit germánizálni akar. — A német sokat okoskodik, sokat énekel és beszél a szabadságról, de részben alattomos; részben phlegmatikus természeténél fogva, szabadságérzete nem bir elég magasztaltsággal, hogy a hatalmaskodás gyönyörét érette feláldozza. — Németország — ha egyesül — egy erőtlen pro forma alkotmány által (lásd az észak-német parlament

által elfogadott alkotmányt), álcázottan despotikus katoná-állammá váland, s törekedni fog közelében mind azon nemzeteket, melyek tisztázott szabadságérzetük által vesélyes példára nyújthatnának okot, megsemmisíteni.

Őszintén megvallom, ha választanom kellene, előbb nyujtanám nyakamat az orosz igába, mint a német protectorátus alá. — Miért? — Mivel az orosz hatalomnak, a pánszlávismusnak nincs jövője; a mennyiben az oroszok zsarnoki kormányrendszere nem a nép jelleméből fejlődött ki, hanem csupán az uralkodók helyzetének bizonytalanságából s az ottan uralkodó *idegen német elem* hatalmi féltékenységéből. — Az orosz birodalom annyira alá van ásva forradalmi elemekkel, hogy a kormány csakis kantsuka, Sziberia és akasztófa által tudja hatalmát fenntartani; az orosz népben magában sok jó és nemes tulajdon rejlik s ha ütni fog a szabadság órája, méltó helyet foglaland el a többi szabad népek sorában. — A németek azonban nem kényszerűségből egyesülnek egy despotikus állam alkotására, — *hanem mivel már magában a nemzetben rejlik a mások fölötti zsarnokoskodásra törekvő hajlam.*

Ha a német csalogatással vagy erővel kiterjeszthetné fölöttünk hatalmát, úgy századokra legalább — elveszettnek tekinthetnők magunkat. — A német nem kimélné jogainkat, szabadságunkat, nemzetiségünket, hanem letiporna és tüzzel-vassal germánizálna.

Szóval: a magyar és román nemzet mind az oroszától, mind a némettől csak üldöztetést, szabadsága, nemzetisége ellen irányzott merényleteket várhat; a minek kikerülése végett teljes erőnkől oda kell működnünk, hogy azokat magunktól minden körülmények közt távol tartani képesek legyünk, a mit pedig csakis úgy érhetünk el, ha *testtel, lélekkel együtt tartunk.*

Szövetségünk — mely a civilizatio, a kor egyik legnagyobb diadala lenne — nem maradna támasz nélkül, a

mennyiben, ha el is tekintünk a déli szlávok fentebb kifejtett érdekelttségétől, az egész latin faj garantiájával támogatná szövetségünkben gyökerező hatalmunkat.

III. Napoleon utóbbi időkben ismételve Ausztria nagyságának szükségét hirdette, de mit sem szólt *jelen területi fekvéséről*. — Ezt nem szabad figyelmünknek ki-kerülni; mert Napoleon Ausztria nevezetet adott ugyan azon fogalomnak, mely szelleme előtt lebegett, miután Ausztria az európai egyensúly érdekében kötelességét úgy a hogy még csak ellátja; — mindazonáltal a francziák császárljának nyilatkozata főként azon nemzeteknek szolgálhat vigaszul és serkentésül, melyek fajuknál és geográfiai fekvésüknél fogva hivatva vannak ama egyensúlyt fentartó, közvetítő államot alkotni.

Kérdem már most, hogy egy ily közvetítő hatalom képviselésére, melynek feladata lenne az oroszokat és németeket sakban tartani, mily nemzetek illenének inkább, mint a magyarok és románok, kik sem az oroszszal, sem a némettel fajrokonságban nem állnak s geográfiai fekvésüknél fogva is a legalkalmasabban vannak elhelyezve?

Hogy egyelőre — igen könnyen érthető okok miatt — még nincs hatalmunkban ezen, mind a két nemzetre nézve üdvös szövetség életbeléptetését eszközölni — tudjuk; de azt hiszem, addig is, mig az nyiltan szóba jöhetne, minden igaz magyar és román hazafinak kötelessége oda működni, hogy a két nemzet közt barátságos viszony alakuljon, hogy a kölcsönös feladat szükségére meggyőződésükké válják, hogy jövőjüket illetőleg magukkal tisztába jövnén, a veszedelem perczében minden tétovázás nélkül hátatvetve egymásnak, villogó fegyverrel kezükben fogadhassák szabadságuk és nemzetiségük ellen törekvő elleneiket.

Kérdeni fogják t. olvasóim, hogy ugyan miként létesülhetne egy ily szövetség, a midőn az előzményeket igényel, *melyeket békés uton elérni lehetetlen?*

Mielőtt e kérdésre alább felelni fogok, engedjenek meg részemről is egy kérdést, t. i. hogy nevezhetjük-e békének Europa jelen viszonyait; — ezen békés fejlődésnek gúnyolt nemzetiségi izgalmakat, a mik egész Európát lázban tartják s melyek csakis a káros elemek erőrevergődését segítik elő; — eme koronkénti detail-csatározást, mely csak új bonyodalmak, új háborúk magvát veti el; elleneink lassankénti előbbre nyomulását s hadi lábón álló roppant seregeinket?

Ez nem béke, hanem a legveszedelmesebb — mert titkos küzdelem, melyben a szabadság, a civilizatio huzza a rövidebbet.

Tudjuk, mit akar az orosz, mit a német, hogy mi vár Europa szabad népeire, ha amazok erejük fejlesztésében idejekorán meg nem gátoltatnak; és mi mégis egy rosszul értett békés állapot kedvéért veszteljük s érdemljük ki utódainknak — kik a mi mulasztásunk következtében rabigába estek — átkát?!

Europának nincs több vesztenivaló ideje, ha a barbárságnak az emberiség becsülete, nemzetek függetlensége, szabadsága ellen irányzott alattomos törekvései által nem akarja magát túlszárnyaltatni.

Vessünk csak egy pillantást a közvetlen közelünkben megkezdett agitációkra orosz szellemben, s irtózatlan fogjuk felismerni, hogy az Europa szabadságát s a civilizatio általános fejlődését veszélyeztető elemek alatomos áskálódásai mily messzire elhatottak már. — Ki gondolta volna, miszerint köztünk magyarok közt is találkoznának, kik a szabadság, a hazafiség álarca alatt oly czélra törekednek, mely a magyarok részére a szerencsétlen lengyel nemzet sorsát helyezi kilátásba. — *Egy Romanow uralkodása alá akarják Magyarországot keríteni* — orosz protectioban keresvén üdvösségüket!! — Azok előtt, kiket ügyüknek e honáruló párhajhászok megnyerni szeretnének, ilyformán okoskodnak: „a kiszemelt orosz herczeg a mint a magyar trón zsámolyára teendi lábát, rögtön kivetkőzik nemzetiségéből, testtel-lélekkel beáll tősgyökeres magyar embernek és saját érdekébenvalónak fogja találni, ha mi magyarok a Sz.-István koronája alatt lévő többi nemzeteket terrorizálással féken tartjuk.“

Ehez nem szükséges commentár, s csak azt jegyezzük meg, hogy az illető orosz kegyhajhászok *a gyávaság politikáját követik*; mert azon nemzet, mely saját függetlenségét csak protectio útján (protectio és függetlenség, mily anomalia!!) s más nemzetek terrorizálása által hiszi elérhetőnek — hanyatlásnak indult.

Azon nemzet, mely nem érzi magában a képességet *saját házában* erényei példájával rendet és békét fentartani, az mondjon le, mielőtt oly lépésre vetemednék, mely miatt joggal törhetnének pálczáat fölötte.

Mint már előbb mondám, Európának nincs több vesztenivaló ideje s a fölmerülendő óriási küzdelmekből nem szabad visszarettennie, a midőn jövője, szabadsága, becsülete forog kérdésben.

Hogy a magyarok és románok közt a már előbb elemezett czélből szövetség jöhessen létre, mindenekelőtt szükséges, hogy eme szövetség szükségét átlássák; hogy a körülményeket elfogulatlanul itélvén meg, az okadatolatlan, idegen elemek által költött nemzeti surlódásokkal felhagyjanak; s átlátván, hogy mily félreismerhetlenül vannak a sors által egymás támogatására utalva, törekedjenek minden áron álprofétáik befolyásától menekülni; *szövetkezésükre irányzott törekvéseiknek pedig nemzeti köznyilvánulás által oly kifejezést adni, miszerint az érdekelt hatalmak abban alapkövét lássák megvetve egy oly erőnek, mely hivatva legyen az oroszok és germánok részéről fenyegetett nemzeteknek s Európa szabadságának védbástyájául szolgálni.*

A mint a magyarok és románok e szövetséget elvileg kimondandják, Franciaország, a latin fajok hatalmas vezére, nem fog késni a tovább el nem napolható keleti kérdést a maga terjedelmében szőnyegre hozni s annak megoldását minden módon eszközölni.

Ezen megoldás bővebb elemzését rövid időn, az arra alkalmas pillanatban közölni fogjuk; e sorok egyelőre csak figyelmeztetésül szolgáljanak mind a magyarokra, mind a románokra nézve, miszerint a világ történelmében a legdicsőbb hely őket fogja megilletni, ha feladatukat

félre nem értik; s azok által, kik idegen érdekek zsold-
jában őket minden módon távol akarják egymástól tar-
tani, tévutra nem hagyják magukat vezettetni.

*Europa szabadsága, függetlensége a keleti kérdés meg-
oldásától, — a keleti kérdésnek a szabadságra törekvő né-
pek jövőjére s a civilizatorra nézve hasznos vagy káros
megoldása pedig — a magyar és román nemzet magatartá-
sától függ.*

DE BELLACI GEZA

